

robbing and then compensatory. The Afghani society is portrayed as the one ailing with the unhealthy ideas of Taliban, characterized by gender oppression and rigid stratification.

Thus, the Afghani American literature is often self-contemplative and tries to solve the issues inside the society which, being to great extent stuck in its traditions, needs to learn living in the new world.

Bibliography:

1. Huang, G. The Greenwood Encyclopedia of Asian American Literature. Volume 1, 2 and 3. Greenwood Press. 2009. 1197 p.
2. Hosseini, Kh. And the Mountains Echoed. Bloomsbury. 2018. 404 p.
3. Hosseini, Kh. A Thousand Splendid Suns. New York : Riverhead Books, 2016. 420 p.
4. Hosseini, Kh. The Kite Runner. Bloomsbury. 2014. 371 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-356-2-5>

СТОСЬКИЙ О. С.

студент магістратури 2-го курсу

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ДАВНІ БІБЛІОТЕКИ ШИНГЕТТІ – ПЕРЛИНА АРАБСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПОСЕРЕД ПУСТЕЛІ

Арабська культура багатогранна. Рівень її багатства та різноманітності виходить далеко за межі Хіджазу, де вона зародилася. В той же час арабська культура стрімко поширювалася не лише на сучасний Близький Схід, а й на територію Африки. Завойовницька політика арабських країн також була однією з найголовніших причин поширення арабської культури. Варто відзначити, що чинну роль відіграв іслам, який стрімко знаходив прихильників у нових землях. Можна констатувати, що саме через іслам посеред пустелі Сахара у західній частині теперішньої Мавританії зародилися бібліотеки Шингетті.

Найдавніші пустельні арабській бібліотеки ще є маловідомими в Україні. Постає питання популяризації цих перлин арабської самотньої культури.

Мавританське місто Шингетті (شنقيط) – це справжній скарб берберської культури, який зберігся до наших днів. Це місто було засновано у VIII ст. н. е. (777 р.). Шингетті стрімко розвивалось, адже було одним з проміжних пунктів для паломників та караванів, які прямували з Тімбукту до Середземного моря та Мекки. Пустельні каравани були справжнім джерелом розквіту для Шингетті. У найкращі часи в цьому місті проживало 20 000 тисяч осіб та перебувало 30 000 тисяч верблюдів, які несли на південь вовну, фініки, просо, а поверталися із золотом, слоноюю кісткою, рабами.

Постійні подорожі пілігримів до Мекки дали поштовх до розвитку науки у Шингетті, адже назад люди поверталися з середньовічними коранічними текстами, привозили праці відомих науковців зі Сходу у галузях математики, хімії, астрономії, літератури та права. Для зберігання цих текстів було споруджено 30 унікальних бібліотек, які згодом стали цінними пам'ятками берберської архітектури. Бібліотеки побудовані з пустельного червоного каменю. Вони є приватними і належать родинам мандрівників, які колись привезли стародавні тексти. Через багату культурну спадщину бібліотеки Шингетті отримали назву «Сорбонна в пустелі», а саме місто прозвали «сьомим святим містом ісламу». Як стверджує Ахмад Ульд Мохаммед Яхья, директор відділу рукописів Мавританського науково-дослідного інституту в Нуакшоті, саме в Шингетті були знайдені повні екземпляри праці відомого арабського філософа Ібн Рушда.

Наразі зберіглося лише 13 діючих бібліотек, 4 з них відкриті для відвідувачів: Аль-Хабот, Аль-Ахмад Махмуд, Аль-Хамоні та Ульд Ахмад Шеріф. Загальний фонд налічує понад 2 тисячі рукописів. Усі вони функціонують, книги каталогізовані, бібліотеки відвідують дослідники, знавці ісламського права та туристи.

Бібліотека Аль-Хабот є найвідомішою та найретельніше каталогізованою. Була заснована у 18 ст. Зараз у колекції зберігається близько 2000 рукописів, які охоплюють період з 1088 року. Тут знаходиться єдина відома повна копія «Ташіх аль-Вуджу» гранадського автора Абу Хіляля аль-Аскарі.

Бібліотека Аль-Ахмад Махмуд містить близько 400 рукописів і 1400 документів, що стосуються місцевої родинної історії.

Бібліотека Ульд Ахмад Шеріф дещо скромніша. На її полицях знаходяться картонні коробки, в яких зберігаються рукописи. Основні фонди бібліотеки були придбані в 14 ст. в Тунісі під час поїздки туди засновника бібліотеки.

Шингетті є пам'ятником Світової спадщини ЮНЕСКО. Не дивлячись на це, зберігати стародавні рукописи стає все складніше. Сухе пустельне повітря, пустеля, яка постійно розширюється завдає багато

шкоди унікальним текстам. Місцеві бібліотекарі зберігають унікальну спадщину та відмовляються її перевозити. Один з місцевих бібліотекарів Саїф аль-Іслам аль-Ахмад Мухаммад у 2020 р. розповів виданню BBC Reel, що ці рукописи нічого не варті без бібліотек, у яких вони зберігаються. Нагальним залишається питання збереження цієї історико-культурної спадщини меценатами, культурними організаціями та органами державної та місцевої влади.

Література:

1. Maglaty Jeanne *Endangered Site: Chinguetti, Mauritania*. URL: <https://www.smithsonianmag.com/travel/endangered-site-chinguetti-mauritania-54168194/> (Last accessed: 18.10.2023).

2. Werner Louis *Mauritania's manuscripts* URL: <https://web.archive.org/web/20050920104700/http://www.saudiaramcoworld.com/issue/200306/mauritania.s.manuscripts.htm> (Last accessed: 19.10.2023).

3. *Khrustaleva Olga, Inside the abandoned city of ancient libraries*, BBC REEL, 4 March 2020. URL: <https://www.bbc.com/reel/video/p085dgnl/inside-the-abandoned-city-of-ancient-libraries> (Last accessed: 19.11.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-356-2-6>

Фоміченко А. О.

магістрантка кафедри тюркології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ТЕМАТИЧНИЙ ПЕРИМЕТР КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ ПОЕЗІЇ 20-30 РР. XX СТ. (НА МАТЕРІАЛІ КОНВОЛЮТУ «ЛІТЕРАТУРА КРИМУ»)

Історія кримськотатарської літератури налічує тисячолітню спадщину, яка відображає багатий культурний доробок цього народу. Заснована на власній писемності, яка базується на арабському алфавіті з елементами модифікованої тюркської графіки, ця література розквітала в різні епохи.

Важливо зазначити, що кримські татари мали розвинену усну традицію, яка передавалася через покоління від старших до молодших. Це включало в себе народні казки, легенди, поезію та історії.